

یادداشت سیاست‌گذاری اقتصاد و توسعه کشاورزی و روستایی

سال ۶ / شماره ۸۲ / ۱۴۰۴

۱۴۰۴/۰۲/۰۳

مطالب این شماره

تحلیل تورم خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات در
فروردین‌ماه ۱۴۰۴..... ۲

تهیه و تحلیل: کتابون شمشادی

این موسسه با کمال احترام و سپاس، پذیرای نظرات ارزشمند خوانندگان
این اثر می‌باشد

تلفن: ۴۲۹۱۶۰۰۰ نمابر: ۸۸۹۶۶۶۰ کدپستی: ۳۷۳۱۳-۱۵۹۸۶

E-mail: aperi@agri-peri.ac.ir
<https://www.agri-peri.ac.ir>

عنوان: تحلیل تورم خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات در فروردین ماه ۱۴۰۴

تهیه و تحلیل: کتابون شمشادی

کد: BR-2-14040203-(05)

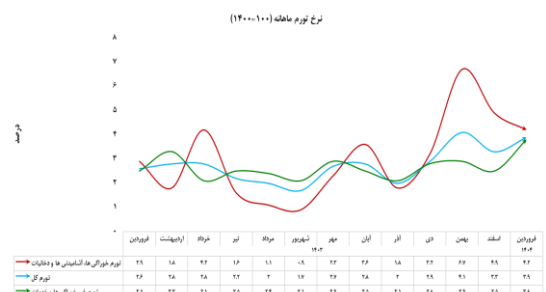
خلاصه مدیریتی:

بر اساس گزارش مرکز آمار ایران، تغییرات شاخص قیمت مصرف کننده در فروردین ماه سال ۱۴۰۴ به شرح جدول زیر می باشد که تورم ماهیانه در گروه های مختلف روندی کاهشی داشته است.

شاخص	تورم ماهیانه	تورم نقطه ای	تورم سالانه
	فروردین	اسفند	فروردین
تورم کل	۳.۳	۳۷.۱	۳۲.۵
تورم خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات	۴.۹	۴۰.۸	۲۸
تورم خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات خوار روستایی	۵.۱	۴۲.۶	۲۷.۷
تورم خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات خوار شهری	۴.۸	۴۰.۴	۲۸
تورم خوراکی ها و آشامیدنی ها	۴.۹	۴۱	۲۸
تورم خوراکی ها	۴.۸	۴۰.۸	۲۷.۸
تورم غیر خوراکی ها و خدمات	۲.۵	۳۵.۲	۳۴.۹

تجزیه و تحلیل:

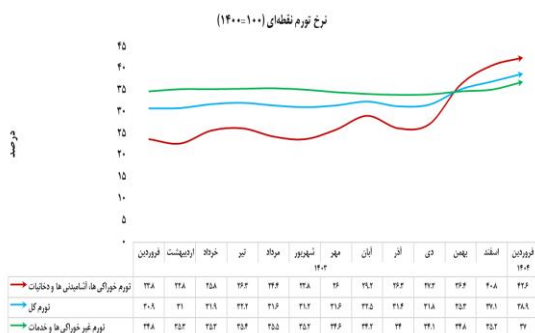
در فروردین ماه روند کاهشی نرخ تورم ماهیانه خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات که از اسفندماه آغاز شده بود، تداوم یافت و با کاهش ۰.۷ واحد درصد به ۴.۲ درصد تقلیل یافت؛ در حالیکه نرخ تورم کل و نرخ تورم کالاهای غیرخوراکی و خدمات روندی افزایشی داشتند. نرخ تورم خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات در خانوارهای شهری و روستایی نیز روندی کاهشی داشته و شدت کاهش تورم مواد غذایی در خانوارهای شهری و خانوارهای روستایی تقریباً برابر بوده است.

نمودار (۱): روند ماهیانه تورم کل، خوراکی ها و آشامیدنی ها و غیر خوراکی ها و خدمات (۱۴۰۰=۱۰۰)

ماخذ: مرکز آمار ایران

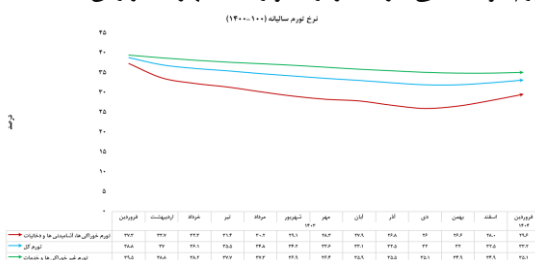
نرخ تورم نقطه ای خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات در فروردین ماه ۴۲.۶ درصد گزارش شده که نسبت به اسفندماه ۱.۸ واحد درصد افزایش یافته است. به بیانی دیگر، خانوارهای کل کشور در فروردین ماه سال جاری ۴۲.۶ درصد بیشتر از فروردین سال گذشته، برای تهیه مواد غذایی هزینه پرداخت نموده اند که نسبت به اسفندماه روندی افزایشی داشته است. در ماه گذشته، نرخ تورم نقطه ای مواد غذایی در خانوارهای شهری و روستایی نیز روندی افزایشی داشته و شدت افزایش در خانوارهای روستایی بیشتر از خانوارهای شهری بوده است.

نمودار (۲): روند تورم نقطه ای کل، خوراکی ها و آشامیدنی ها و غیر خوراکی ها و خدمات (۱۴۰۰=۱۰۰)

ماخذ: مرکز آمار ایران

در فروردین ماه نرخ تورم سالانه خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات روندی افزایشی داشته و با افزایش ۱.۶ واحد درصد به ۲۹.۶ درصد رسیده است. اما در دوره زمانی فروردین ۱۴۰۳ الی فروردین ۱۴۰۴، نرخ تورم مواد غذایی روندی کاملاً نزولی را طی کرده و از ۳۷.۳ درصد به ۲۹.۶ درصد تقلیل یافته است (نمودار ۳). در فروردین ماه، علاوه بر اینکه شدت افزایش تورم مواد غذایی در خانوارهای روستایی بیشتر از خانوارهای شهری بوده؛ سطح تورم مواد غذایی نیز بالاتر از خانوارهای شهری گزارش شده است.

نمودار (۳): روند تورم سالانه تورم کل، خوراکی ها و آشامیدنی ها و غیر خوراکی ها و خدمات (۱۴۰۰=۱۰۰)

ماخذ: مرکز آمار ایران

در فروردین ماه نرخ تورم خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات تمامی دهک های هزینه ای (به استثناء دهک اول که ثابت بوده است) دارای روندی کاهشی بوده و نرخ کاهش آن به طور

نمودار (۵): تورم ماهیانه به تفکیک گروه‌های کالایی

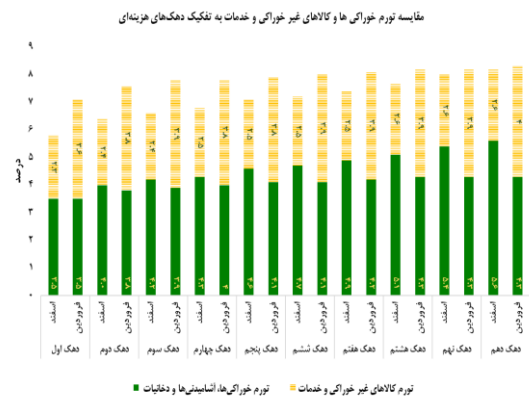
نکته قابل تامل آن است که کالاهای مختلف به یک اندازه بر روی تورم کل تاثیر ندارند و با توجه به ضریب اهمیت آن متفاوت هستند. بر اساس گزارش مرکز آمار ایران، سهم خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات در تورم فروردین‌ماه ۱۴۳ واحد درصد بوده که نسبت به اسفند ماه روندی کاهشی داشته است. سهم کالاهای غیر خوراکی و خدمات نیز در تورم کل ۲۵۱ واحد درصد بوده است. در میان گروه‌های کالایی همچنان گروه مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها، گروه‌های کالایی بیشترین سهم را در افزایش تورم کل داشته است (۰/۸۱ واحد درصد). پس از آن گروه میوه و خشکبار (۰/۴۹ واحد درصد) در رتبه دوم قرار داشته است (نمودار ۶).

نمودار (۶): سهم گروه‌های کالایی در تورم کل (ماه‌یانه)

بررسی روند تورم ماهانه مواد غذایی به تفکیک استان نشان می‌دهد که در فروردین ماه، استان بوشهر با تورم ۷.۲ درصد،

میانگین ۰.۵۸ واحد درصد بوده است. در این ماه، شدت کاهش تورم مواد غذایی در دهک‌های بالای هزینه‌ای (نهم و دهم) بیشتر از سایر دهک‌ها بوده است. اما همچنان سطح تورم در دهک‌های بالای هزینه‌ای بیشتر از سایر دهک‌ها گزارش شده است. اما آنچه مسلم است، کاهش ناچیز تورم و یا ثبات آن در دهک‌های اول هزینه‌ای، شرایط دسترسی اقتصادی آنان را نسبت به سایر دهک‌های هزینه‌ای برای تأمین کالاهای اساسی با چالش بیشتری مواجه ساخته که امید است با اجرای سیاست‌های حمایتی و تداوم آن از جمله طرح کالا برگ یا سبد کالا به منظور تأمین کالاهای اساسی و مورد نیاز خانوار، تا حدودی از فشار تورم بر این گروه از جامعه کاسته شود.

نمودار (۴): مقایسه تورم ماهیانه خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات و تورم کالاهای غیر خوراکی و خدمات به تفکیک دهک‌های هزینه‌ای

در میان گروه‌های کالایی، بیشترین تورم ماهیانه مربوط به گروه میوه و خشکبار با ۱۱.۷ درصد بوده است. به طور معمول در فروردین‌ماه با توجه به خارج فصل بودن برخی میوه‌ها مانند پرتقال و سیب و ورود نوبرانه‌ها به بازار قیمت میوه افزایش می‌یابد. پس از گروه میوه و خشکبار، چهار گروه کالای غیر خوراکی قرار داشته و پس از آن گروه چای و قهوه، نان و غلات، گوشت قرمز و گوشت ماکیان و قند و شکر و شیرینی‌ها در رتبه‌های ششم الی نهم قرار گرفته‌اند. نکته قابل توجه آن است که تورم ماهانه حمل و نقل ۵.۳ درصد گزارش شده که این امر می‌تواند در افزایش قیمت خرده‌فروشی مواد غذایی در ماه‌های آتی اثرگذار داشته باشد.

توصیه‌های سیاستی:

کاهش تورم، به‌ویژه در بخش مواد غذایی، نیازمند یک رویکرد جامع و چندجانبه است که نیازمند تعامل دستگاه‌های مختلف و ذیربط می‌باشد. علاوه بر این، شرایط اقتصادی و متغیرهای کلان اقتصادی از جمله نرخ ارز، از عوامل موثر بر شکل‌گیری انتظارات تورمی و افزایش تورم مواد غذایی می‌باشند. لذا، پیشنهادات زیر به منظور کاهش نرخ تورم مواد غذایی پیشنهاد می‌شود:

۱. کنترل نرخ ارز و ایجاد ثبات ارزی به منظور جلوگیری از تشدید انتظارات تورمی.

۲. حمایت از تولید داخلی: افزایش حمایت از کشاورزان و تولیدکنندگان مواد غذایی می‌تواند به افزایش عرضه و کاهش قیمت‌ها کمک کند. این حمایت می‌تواند شامل تسهیلات مالی، آموزش‌های تخصصی و تأمین تجهیزات کشاورزی باشد.

۳. تنظیم بازار: اعمال نظارت و تنظیم بر بازارها برای جلوگیری از دیو و احتکار مواد غذایی و همچنین جلوگیری از افزایش بی‌ضابطه قیمت‌ها توسط دلالان. با توجه به اینکه به طور معمول، در ایام پایانی سال، نرخ تورم افزایش پیدا می‌کند، لذا، نظارت و عرضه مکفی کالا در مراکز عمده و خرده‌فروشی در این ایام توصیه می‌شود.

۴. برآورد دقیقی از نیاز داخلی با توجه به جمعیت کشور و در نظر گرفتن حضور اتباع، تولید داخلی (با توجه به شرایط اقلیمی) می‌تواند در برآورد نیاز به واردات کالاهای اساسی مک کرده و از کاش عرضه و افزایش قیمت جلوگیری نمود.

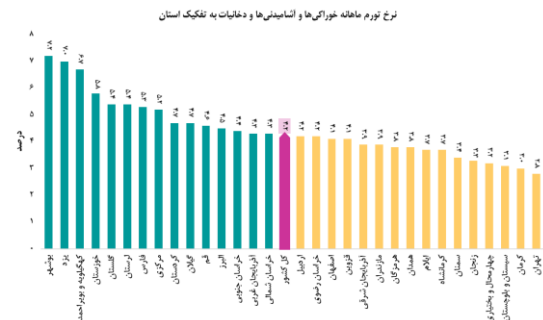
۴. تقویت زنجیره تأمین: بهبود زنجیره تأمین مواد غذایی، از تولیدکننده تا مصرف‌کننده، می‌تواند به کاهش هزینه‌ها و افزایش دسترسی به محصولات با قیمت مناسب کمک کند.

۵. آموزش و فرهنگ‌سازی: افزایش آگاهی مردم نسبت به مدیریت بهتر مواد غذایی، به‌ویژه در مصرف خانگی، می‌تواند به کاهش تقاضای کاذب و در نتیجه کاهش قیمت‌ها کمک کند.

۶. استفاده از سیاست‌های پولی و مالی مناسب: اتخاذ سیاست‌های مناسب در زمینه نرخ بهره و کنترل نقدینگی می‌تواند به ثبات قیمت‌ها کمک کند.

۷. توسعه زیرساخت‌ها: سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های حمل و نقل و ذخیره‌سازی به بهبود دسترسی به بازارها و کاهش هدررفت محصولات غذایی کمک کند.

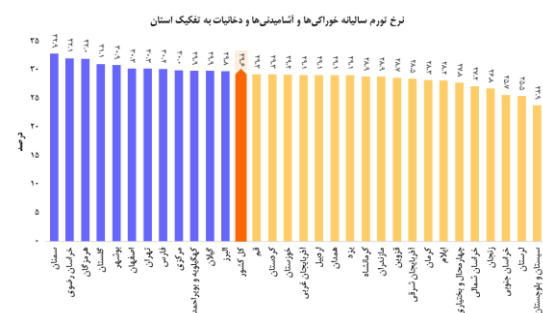
بالاترین نرخ تورم ماهیانه و استان تهران با تورم ۲۸ درصد کمترین تورم ماهانه را در میان استان‌های کشور را داشته‌اند. تورم ماهانه مواد غذایی در استان کهگیلویه و بویراحمد (۲۴ واحد درصد) و بیشترین کاهش نیز در استان سیستان و بلوچستان (۵۲- واحد درصد) بوده است.

نمودار (۷): تورم ماهیانه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها و دخانیات به تفکیک استان در اسفندماه ۱۴۰۳

ماخذ: مرکز آمار ایران

در فروردین‌ماه، استان سمنان با تورم سالانه ۳۲٫۹ درصد دارای بالاترین تورم و استان سیستان و بلوچستان با تورم ۲۳٫۹ درصد دارای کمترین تورم سالانه مواد غذایی در میان استان‌های کشور بوده‌اند. همچنین در فروردین‌ماه، نرخ تورم مواد غذایی در تمامی استان‌های کشور دارای روند افزایشی بوده که همچون ماه گذشته، استان سیستان و بلوچستان دارای بیشترین افزایش (۲۳ واحد درصد) و استان خراسان جنوبی دارای کمترین کاهش (۰٫۵ واحد درصد) بوده‌اند. توجه به پراکندگی تورم در میان استان‌های کشور و همچنین شدت کاهش آن می‌تواند در اجرای موفق سیاست‌ها و اقدامات حمایتی و اصابت به جامعه هدف مثمر ثمر واقع شود.

نمودار (۸): تورم سالانه خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات به تفکیک استان در ۱۲ ماه منتهی به اسفندماه ۱۴۰۳

ماخذ: مرکز آمار ایران

۸. مدیریت بهینه منابع: بهبود روش های آبیاری و استفاده از تکنولوژی های نوین کشاورزی برای افزایش بهره وری و کاهش هدررفت منابع می تواند تأثیر مثبت بر تولید مواد غذایی داشته باشد.

منابع:

۱. مرکز آمار ایران

۲. گمرک ج.ا.ا.

تهران - بلوار کریمخان زند - انتهای خیابان شهید عضدی (آبان) جنوبی - خیابان رودسر - پلاک ۵

تلفن: ۴۲۹۱۶۰۰۰ نمابر: ۸۸۹۶۶۶۰ کدپستی: ۳۷۳۱۳ - ۱۵۹۸۶

E-mail: aperi@agri-peri.ac.ir

ECE: ece.aperi@agri-peri.ac.ir

<https://www.agri-peri.ac.ir>